

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

1 Quid sit correctio, & an sit in praecepto, & cuius virtutis actus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

locorum Episcopo puniri volumus (nullo proflus eidem quaestoribus in hac parte privilegio suffragante, (quod a suis remuneratis ausibus qui ubique, vt communis habet assertio, nimis excuserunt, poene formidine propensius compellantur, & non ut Abbas ipsa sede Apostolica cap. ruarum n. 2. de privilegio.

DISPUTATIO III.

De alio externo charitatis effectu, qui est correctio.

Supradictae disputationis principio satis constat, opera misericordiae spiritualis enumerari septem scilicet, remittere iniuriam inimici, illam patienter ferre, orare pro ipso, & pro aliis fratris, miserum consolari, delinquentem punire, consulere, & corrigere. De remissione iniuriae satis diximus, cum de dilectione inimicorum haberemus sermonem, de oratione tract. 7. de religione agendum est. De consolatione miseri nihil speciale occurrit propter generalem doctrinam saepe positam de elemosyna corporali, esse, inquam, solarium adhibendum misero, si illo grauitur indigeat, & sine graui sua iactura comedere possit. Punire autem delinquentem potius ad officium iudicis, quam priuati pertinet, si tamen haec puniio decretaria sit, sub correctione fraterna comprehenditur, sicut & solatium.

PUNCTUM V.

Quid sit correctio, & an sit in praeepto, & cuius virtutis actus.

- 1 Correctio est sermo, quo proximum niteris emendare.
2 Alia est correctio fraterna, alia iuridica.
3 Praeeptum est correctionis fraterna.
4 Satis si quibusdam tacitis obiectiombus.
5 Seminae sunt aliquot conditiones, vt obliget hoc praeeptum.
6 Oriur ex virtute charitatis hoc praeeptum.
7 Impleri potest per actum elicictum a charitate, val a virtute misericordiae.
8 Satisfieri huic praeepto potest, etiamsi ex prauo motiuo correctio-nem facias.

Omne correctionis in praefati venit intelligendus quicunque sermo, quo proximum niteris emendare, siue emendatio sequatur, siue non ita cum D. Thom. 2. 2. quest. 33. artic. 1. & communi Theologorum, docet Greg. de Valent. disp. 3. quest. 10. p. 1.

Duplex est correctio. Alia est correctio fraterna, alia iuridica, correctio fraterna est, qua primò, & per se intendis bonum proximi; correctio vero iuridica, qua per se spectas bonum aliorum, qui per peccatum vitus scandalizantur, & bonum comune, quod turbati cuiusque peccato solet, idèque haec correctio ad iustitiam vindictiuam spectat. Correctio fraterna exerceri potest a patre in patrem, & ab inferiore in superiorem, & a superiori in inferiorem, quia ad illius exercitium nulla requiritur iuridictio. At iudicialis correctio non potest esse ab alio, quam a superiore potestatem iuridictionis habente, in praesenti igitur sermo est praecipue de correctione fraterna, non de iuridica. Agendumque est, an, & quando obliget, & quomodo.

Est praeeptum correctionis fraterna nemini Catholicorum potest esse dabitur; vt late probat Valen. disp. 3. q. 10. p. 2. Torrez disp. 86. dub. 1. Suarez tom. 4. de relig. lib. 10. cap. 7. num. 10. & constat ex illis verbis la pius repetitis Ecclesiast. 19. Corripite amicum corripite proximum, & traditur expressè ab Anaclero Papa, in cap. tam Sacerdotes. 2. q. 3. Fundamentumque habet in illo charitatis praeepto, Diliges proximum tuum, sicut te ipsum. Cum enim si rectè diligis, velle debes peccatum non committere, illudque procurare, ne animam occidas; idem debes velle, & procurare tuo proximo. Item ex charitatis, seu misericordiae praeepto tenentis proximi miseriam subleuare, si commodè pores; sed nulla maior miseria esse potest, quam peccatum, & regulariter ad illud auertendum est medium vniuersum correctio. Ergo tenentis illum adhibere. Item ex amore in Deum tenentis eius iniurias, & offensas impedire, si commodè possis.

Neque obstat ruina spiritualis esse proximo voluntaria, vt ab obligatione illam praecauendi excuseris; quia licet sit voluntaria, ab illa voluntate debes illum remouere, si commodè potes: ille enim est qui peccato desistere, ac difficultate potest ob peccati illecebras, vel ob determinationem suae prae voluntatis: hanc autem difficultatem obligaris iurare vincendum, vt bene dixit Valen. disp. 1. q. 10. p. 2. pag. 663. Respondo.

Neque etiam obstat habenti bona propria te non teneri ex propriis elemosynam facere, quia non censetur esse in necessitate tuorum bonorum constitutus, teneris, inquam, ei propria bona ministrare, quia illis indiget, non tuis. At constitutus in periculo peccandi, & in peccatum vel ex passione vel ex malicia propensus, tuis monitis indiget, vt corrigatur. Teneris ergo illum corrigere. Ita Lorca 2. 2. quest. 33. disp. 4. n. 17. fine.

Hoc autem praeeptum (vt de te constat) affirmatiuum est, ac proinde obligat solum, cum aliqua circumstantia, & conditiones interueniunt. Tres sunt potissimae. Prima, vt proximus sit in graui necessitate spirituali constitutus. Secunda, vt possis absque graui tuo, tuorumque incommodo ei subuenire. Tertia, vt fructus ex tali correctione speretur. De quibus conditionibus in discursu disputationis est agendum.

Sed inquires, ex qua virtute oriatur hoc praeeptum? Aliqui dicunt oriri ex illa virtute, aduersus quam proximus peccat; quia quilibet virtus nos inclinatur non solum in se, sed etiam in honestatem conferuare & contraia fugere, sed etiam in aliis.

Ceterum omnino tenendum est cum D. Thom. ferè ab omnibus recepto, 2. 2. quest. 32. art. 1. ex charitate Dei, & proximi hoc praeeptum correctionis oriri; quia haec virtus obligat quodlibet malum Dei, & proximi auertere, quoad fieri possit. Sed peccatum est vtrique malum, ergo obligat illud auertere. Aueri autem debet correctio. Ergo obligat ad correctionem exercendam. Neque obstat quodlibet virtutem nos inclinatur, vt eius honestatem tam in nobis, quam in aliis procuremus conferuare. Quia esto ad id inclinatur, non tamen obligat, aliàs contra honestatem peccares; quoties luxuriantem non impedires, & contra iustitiam, quoties furantem non corrigeres. Quod non est dicendum; quia neque omissione correctionis luxuriosi es intemperans, neque iniustus ex omissione correctionis iniustus; vt bene notauit Aegid. de Coninch. 2. 2. disp. 28. dub. 2. n. 12.

Cum vero huiusmodi praeeptum impletur, impleri potest per actum elicictum a charitate, & per actum misericordiae, quae reputatur virtus distincta. Si ex amore Dei, & desiderio, quo velis Deum non offendere, corripis proximum, actum charitatis elicis. Si vero ex voluntate subleuandi illum a miseria procedis, actum misericordiae facis; & ita explicandus est D. Thom. cum dicit esse actum charitatis, vt bene notauit Valentin. disp. 3. quest. 10. par. 1. pag. 651.

Vnum tamen est omnino certum, & indubitatum, ad satisfactionem huius praeepti non requiritur necessariò correctionem fieri ex hoc, vel illo motiuo charitatis, vel misericordiae. Nam etiamsi ex malo motiuo procedas, satisfacere potes praeepto correctionis, si sicuti satisfaceres praeepto ieiunij, vel Missae audiendae, vel elemosynae erogandae, etiamsi ex prauo fine ieiunares, Missam audires, vel elemosynam tribueres. Et ratio omnium est, quia haec praeepta non sunt de actibus virtutis residentibus in voluntate, sed de actibus externis misericordiae, temperantiae, vel religionis, qui integri esse possunt, etiamsi a voluntate deprauentur, vt latius in materia de legibus; & docet in praesenti Bannes 2. 2. quest. 33. art. 2. Ludouicus Torres ibi disputat. 86. dub. 1. pag. 1078.

PUNCTUM II.

Quem proximum ex supradicto praeepto obligaris corripere.

- 1 Exponitur status questionis.
2 Circa proximum qui peccatum non commisit, tamen si in occasione committendi illud versetur, non est propriè correctio.
3 Secus si peccatum commisit, & in periculo est illud iterum committendi.
4 Si proximus publicè peccat, & a republica permittitur, corripendus est, si spes sit emenda.
5 Peccatorem in peccato habituali existentem, absque periculo committendi peccatum aliquod actuale, aliqui affirmant esse obligationem correctionis.
6 Contrarium, vt probabilius defenditur.
7 Satis si fundam. n. 5. adducto.

Duplicem statum proximus habere potest. Primò potest esse in peccato. Secundò in illius occasione. In peccato esse potest habitualiter tantum, absque periculo iterum illud committendi, vel cum tali periculo.

Si proximus peccatum nullum commisit: at in periculo, & occasione illud committendi versatur. Propriè praeeptum correctionis, quatenus correctio est, non te obligat; quia dignus non est correctione, seu reprehensione, qui non deliquit: eaque de causa Christus Dominus non dixit, si peccatorus est frater tuus corripere illum, sed si peccauerit in te, tacitè iulius correctionem lapsam supponere. At esto hoc praeeptum non te obliget proximum corripere, obligaris tamen ex charitate Dei, & proximi eius peccatum quoad fieri potest, impedire; qui tunc non vt correctionis, sed vt defensionis honoris diuini, & boni proximi obligaris.